

JAK PŘIPRAVIT DOBRÉHO UČITELE

Od prosince 1989 jsem se setkala s tolika učiteli, kteří mne na všech jednáních (na ministerstvu, při zakládání profesních učitelských organizací, při sněmech i z dopisů) přesvědčili, že jsou okamžitě ochotni přispět a pracovat na nápravě našeho školství a vrátit důstojnost sobě samým. Je to potenciál, kterého však není doposud využito. Navrhuji proto, aby členové jednotlivých sekcí, samozřejmě na dobrovolné bázi a po doplnění učitelů ze středních a základních škol pracovali dále jako nezávislé odborné komise za plné kooperace pracovníků ministerstva.

Vladimíra Rattayová

Víte, jak nejrychleji provést vnitřní reformu školy? Prostřednictvím různých forem vzdělávání učitelů v činné službě.

*Z diskuse na EPSO, srpen 1991,
Baden u Vídně*

Zpráva o jednání a závěrech sekce Problémy učitelů a kontinuální gradace profesionality pedagogických pracovníků

Zdena Jesenská

Většina referátů se zabývala přípravou učitelů na vysoké škole. Byla zde charakterizována východiska koncepce učitelského vzdělání, jako jsou činnost učitele a učitelské profese, zvláště pak nová sociálně politická situace. Za hlavní byla označena otázka tolerance při řešení učitelského vzdělání, a meze této tolerance. Předpokladem postupného a permanentního zlepšování vzdělávání učitelů je existence různých koncepcí a spory o tyto koncepce. Do těchto sporů, jak je v současnosti patrné, zasahují nejen pedeutologické poznatky, ale také skupinové zájmy jednotlivých oborů, subjektivní názory a nerefléktovaná tradice.

Fakulty využívají své autonomie a modifikují učitelství podle svých představ. V budoucnu bude zde stále více zasahovat trh práce - školy budou raději přijímat ty učitele, jejichž kvalifikace bude odpovídat záměrům školy, potřebám žáků a jejich rodičů. Meze tolerance, která se v celé této oblasti uplatňuje, by měly být v přijetí zásady, že učitelství kteréhokoliv stupně školy je profesí, jež stejně jako jiné profese vyžaduje vzdělání ve vědních nebo uměleckých oborech, z nichž jsou vytvořeny aprobační předměty. Kromě toho však také teoretické i praktické vzdělání ve vědních oborech zabývajících se člověkem, dítětem a výchovou. Dále výcvikem kultivovanou schopnost vychovávat a vzdělávat.

V referátech i v diskusi byla zdůrazněna nezbytnost změnit výuku pedagogicko - psychologických disciplín, přiblížit ji požadavkům, vyplývajícím z učitelství jako praktické profese. S tím souvisejí nutné změny v časoprostorové dotaci těchto disciplín, ale také v přijímacích zkouškách na studium učitelství, v organizaci praxe na fakultách.

Zvláštní pozornost se věnovala kritickému hodnocení dosavadní pedagogicko - psychologické přípravy učitelů a návrhům na její zdokonalování. Živě byl diskutován " Návrh úpravy vysokoškolského studia učitelů v České republice ", který za skupinu vysokých škol MŠMT ČR publikoval v Učitelstevských novinách 20. 3. 1991 prof. dr. Pátý, 1. náměstek ministra.

Byly kriticky hodnoceny dosavadní státní závěrečné zkoušky ve studiu učitelství, při nichž se převážně vyžaduje reprodukce teoretických vědomostí, nebere se zřetel na výkon absolventů ve školní výuce, neověřují se profesní dovednosti. Je třeba změnit pojetí SZZ, avšak ponechat je v kompetenci fakult, pro něž jsou důležitou zpětnou informací o kvalitě práce. Od těchto závěrečných zkoušek na fakultě je možné odlišit Státní zkoušku učitelství způsobilosti. Ta by měla mít část teoretickou i praktickou, zahrnovat též řešení problémových situací a další učitelství teoretické i praktické dovednosti, a to u učitelů všech stupňů škol. Na pojetí této zkoušky by měly pracovat též učitelé fakult. Byly vysloveny skeptické názory na ověřování učitelství způsobilosti pomocí testů. Sekce došla k názoru, že publikované návrhy komise MŠMT jsou značně neodborné, a to i terminologicky. Konstatovala, že mohou retardovat budoucí vývoj a doporučila, aby při MŠMT pracovaly expertní skupiny, v nichž by prostřednictvím příslušných odborníků byly využity naše i zahraniční pedeutologické poznatky i dosavadní zkušenosti fakult vzdělávající učitele.